

SPESIAL MATERI
KHUTBAH IDUL ADHA 1444 H
BAHASA SUNDA

3 NILAI TAQWA

DINA IBADAH QURBAN

Mubin Amrulloh, Lc., M.S.I.

Dilengkapi dengan pembukaan khutbah dan doa penutup khutbah

**[GRATIS] LANGGANAN MATERI KHUTBAH DALAM
FORMAT PDF**

Segera hubungi WA admin dakwah.id

0895-8060-18090

www.dakwah.id

 @dakwahid

 @igdkwh

Yuk,
dukung
dakwah.id
dengan
berbelanja buku
di sini

www.bukubagus.id

Ingin berlangganan materi khutbah Jumat
yang akan langsung dikirim
ke nomer WhatsApp?

Caranya mudah.

Sentuh nomor whatsapp berikut ini:

0895-8060-18090

Atau, bisa juga langsung chat WA ke nomor di atas.

Pemateri: Mubin Amrulloh, Lc., M.S.I.

اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ، وَلِلَّهِ الْحَمْدُ

Langkung tipayun hayu urang panjatkeun puji sinareng syukur ka hadirat Allah *subhanahu wata'ala*. Mung karena rahmat-Na, urang sadaya dipaparin kasehatan sareng tiasa ngalaksanakeun Shalat Idul Adha di ieu tempat anu mulia.

Shalawat sinareng salam urang sanggakeun ka jungjunan urang sadaya Nabi Muhammad *shallallahu 'alaihi wasallam*, anu parantos maparin cahaya Iman, Islam sareng lisan dina kahirupan urang sadaya.

Dina enjing nu mulya ieu, pikiran urang teteg kana sosok anu kawilang mulyana, nyaeta kanjeng Nabi Ibrahim *'alaihissalam* nu janten panutan umat Islam oge umat sejenna dina perjuangan sinareng pangorbanan.

Ibrahim *'alaihissalam* hirup di lingkungan masyarakat anu ngagungkeun kamusyrikan, masyarakat anu ngajungjung nilai-nilai étnis, materialisme jeung fanatisme anu kaleuleuwihan, ku kituna teu ilahar ieu kaayaan teh ngondang loba konflik, sarta di tengah-tengah kaayaan susah ieu Ibrahim *'alaihissalam* mung ngado'a,

رَبِّ اجْعَلْ هَذَا الْبَلَدَ آمِنًا وَاجْنُبْنِي وَبَنِيَّ أَنْ نَعْبُدَ الْأَصْنَامَ

“Duh Gusti abdi, jadikeun ieu nagara (Mekkah) tanah anu aman, damai tur jauhkeun abdi oge anak incu abdi ti nyembah barang material anu dilambangkeun ku wujud berhala.” (QS. Ibrahim: 35)

Kaayaan tanah Mekah waktu harita kacida gersangna, teu weleh cipratan minyak nu kaluar tina peujit bumi gurun atawa panyulingan skala badag cai laut sapertos nu katingali kiwari, sanajan cai satetes oge kawilang sesahna, rukun haji atanapi umroh nyaeta sa'i cekap janten buktos kasusahna ibunda Hajar, pamajikan Nabiullah Ibrahim, dina nalika kapaksana kudu neangan cai pikeun anak samata wayangna Ismail *'alaihissalam*, Dina kaayaan anu sesah kitu, Nabiullah Ibrahim neraskeun do'a,

رَبَّنَا إِنِّي أَسْكَنْتُ مِنْ ذُرِّيَّتِي بِوَادٍ غَيْرِ ذِي زَرْعٍ عِنْدَ بَيْتِكَ الْمُحَرَّمِ رَبَّنَا لِيُقِيمُوا الصَّلَاةَ فَاجْعَلْ أَفْئِدَةً مِنَ النَّاسِ تَهْوِي إِلَيْهِمْ وَارْزُقْهُمْ مِنَ الثَّمَرَاتِ لَعَلَّهُمْ يَشْكُرُونَ

“Duh Gusti abdi, saleresna abdi parantos nempatkeun sabagian katurunan

abdi di hiji lebak anu teu aya tatangkalan, caket ka bumi Gusti anu dimulyakeun (Baitullah). Ya Rabb kami, mugi-mugi maranehna sangkan ngadegkeun solat, jadikeun manah-manah sabagean jalma sangkan tertuju ka maranehna jeung pasihan rizki tina buah-buahan, mudah-mudahan maranehna bersyukur.” (QS. Ibrahim: 37)

Tah ieu kilas balik carita perjuangan oge pangorbanan kanjeng Nabi Ibrahim *‘alaihissalam* anu sajarahna ku Allah dilestarikan nepi ka kiwari malah nepi ka poé saterasna.

اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ، وَلِلَّهِ الْحَمْدُ

Ma'asyiral muslimiin para wargi sadaya,

Isuk-isuk tanggal 10 Dzulhijjah dina poean ieu, teu kurang ti 2 juta umat Islam ti saalam dunya ngalaksanakeun salah sahiji rukun Islam, nyaeta ibadah haji, ngumpul di tanah suci sabari ngalantunkeun talbiyah, datang ninggalkeun samentara sagala urusan dunyana oge datang ninggalkeun tanah air, kaluarga, barudak, jeung pamajikan anu kawilang dipikanyaahna, aranjeunna ngorbankeun sagalana pikeun hiji pimaksadan, nyaeta nyumponan panggero nu Maha Kawasa, oge dina raraga ngamumulé perjuangan oge pangorbananna kulawarga kanjeng Nabi Ibrahim *‘alaihissalam*.

Dina raraga ngamumulé Idul Qurban ieu, hayu urang nalungtik amanat-amanat anu aya dina al-Quran ngeunaan harti “qurban” dina kahirupan masyarakat, bangsa, jeung nagara, ogé dina ngalaksanakeun paréntah agama.

Dina Al-Quran, harti Qurban teh diisyaratkeun ku prosesi meuncit hewan qurban, tuluy daging hasil meuncit hewan qurban eta ku urangsadaya disumbangkeun ka fakir miskin minangka eta teh janten implikasi tina nilai sosial dina ibadah qurban, daging qurban anu disedekkeun teh tangtosna raket patalina jeung anu kaunggel dina Al-Qur'an surat Al-Hajj ayat 37, Allah *subhanahu wata'ala* ngadauhkeun,

لَنْ يَنَالَ اللَّهُ خُومَهَا وَلَا دِمَاؤُهَا وَلَكِنْ يَنَالُهُ التَّقْوَىٰ مِنْكُمْ

“Daging (onta) jeung getihna moal bisa ngahontal (ridha) Allah, tapi anu bisa ngahontal éta taqwa.” (QS. Al-Hajj: 37)

Ieu ayat téh ma’asyiral Muslimin, ngandung harti yén daging Qurban jeung getih anu ngocor tina hewan qurban téh semestina kudu ngarahkeun hiji jalma kana taqwa, sabab bisa dicindekkeun yén tujuan utama tina prosesi ritual ngalaksanakeun ibadah Qurban anu ku urang dilaksanakeun téh nyaéta sangkan nilai taqwa ngaresap kana jero diri urang sadaya.

Ma’asyrial muslimin rahimakumullah,

Harti “taqwa” dina Al-Quran tétéla pisan kontékstual jeung padet ku masalah sosial-kamanaan. Nalika “taqwa” dipatalikeun sareng puasa Ramadhan (al-Baqarah, 183), jelas yén taqwa di dieu aya kontéks sajarah atanapi hubungan sajarah sareng prak-prakan umat agama baheula, *kamaa kutiba ‘alalladziina min qablikum*, jauh sateuacan kanjeng nabi Muhammad mawa risalah, umat Islam kedah ngalaksanakeun puasa sapertos umat baheula.

Tapi nalika “taqwa” dikaitkeun jeung anjuran pikeun geura-giru ménta hampura ka Allah *“wa saari’uu ilaa maghfiratin min rabbikum”* tétéla taqwa di dieu téh dikontékstualisasikeun oge dihubungkeun jeung tilu dimensi dasar manusa, nya éta kahayang pikeun ngalakukeun tilu hal:

Kahiji, daék méré bantuan ka nu keur nyanghareupan kasusah.

Alladziina yunfiquuna fissarraa’l wadhdharraa’i.

Kadua, kamampuan nahan kabendu. *Al-kadzimiianl ghaidza.*

Jeung katilu, daék ngahampura ka batur. *Al-afina ‘aninnaasi.*

Tina katerangan al-Qur’an eta, jelas yen aya syarat-syarat nilai sosial anu kudu dicumponan ku umat Islam dina ngalaksanakeun ajaran agamana. Kaayaan sosial ieu lumaku di mana waé jeung iraha waé manusa aya.

Darajat taqwa eta moal tiasa karaih tanpa perhatian oge kapedulian urang sadaya kana hukum social anu berlaku. Ku cara kitu, konsép anu penting dina ajaran Islam, nyaéta “taqwa”, lain konsép anu teu aya

patalina jeung sajarah, ogé lain konsép agama Islam anu anti sosial.

Konsep taqwa mangrupa konsép agama anu ngajénan norma budaya jeung struktural sarta mangrupa konsép anu padet pisan ku nilai-nilai kasalehan sosial.

Teras, ma'asyiral Muslimin, kumaha carana urang memahami oge ngalakukeun kontekstualisasi makna qurban anu dipatalikeun sareng nilai taqwa? Pangorbanan Nabiyyullah Ibrahim *'alaihissalam* sareng putrana, Nabiyyullah Ismail *'alaihissalam* memang unik sareng pinuh ku nilai.

Pangorbanan atawa kahayang pikeun berkorban dina ngalaksanakeun hiji “tugas” anu mulya anu dipasihkeun ku jalma séjén, dina hal ieu bapana salira, nabi Ibrahim *'alaihissalam*. Ku lantaran kitu, sakirang-kirangna aya 3 nilai kaagamaan dasar anu dikandung dina lampah hiji jalma sangkan daék berkorban.

Kahiji: Nilai Disiplin

Disiplin hartina kasiapan pikeun taat kana aturan, hukum, tatapakan anu geus napel pageuh dina diri hiji jalma.

Nabiyyullah Ismail *'alaihissalam* mangrupikeun panutan anu leres-leres ngalaksanakeun nilai disiplin dina perjalanan hirupna, urang ngartos pisan kumaha Ismail ngora, (numutkeun sababaraha riwayat waktos eta anjeunna dina yuswa 13 taun), anjeunna parantos janten tokoh muda anu siap dipingpin tur ngajalin kasepakatan sareng nu mingpin, kasapakatan eta diwangun antar bapa jeung anak, kasapakatan dina raraga nyumponan kataatan anu sampurna ka dzat anu maha sampurna, al-Quran ngalanggengkeun gambaran kajantenan ieuteh ku ngalangkungan firman-Na,

فَلَمَّا بَلَغَ مَعَهُ السَّعْيُ قَالَ يَا بُنَيَّ إِنِّي أَرَى فِي الْمَنَامِ أَنِّي أَذْبَحُكَ فَانْظُرْ مَاذَا تَرَى

“Ku kituna nalika budak *éta* geus ngahontal (dina umur geus bisa) usaha jeung Ibrahim, Ibrahim ngadawuh, ‘He anak kuring, sabenerna kuring nempo dina impian yén kuring keur meuncit anjeun. Kulantaran kitu

pikirkeun naon nu kapikir ku anjeun!” (QS. Ash-Shaffat: 102)

Ma’asyiral Muslimin, Ibrahim *‘alaihissalam* ngadawuh ka putrana Isma’il *‘alaihissalam* dina perkara impenan eta teh sangkan putrana teu kagét kana parentahna, ogé pikeun nguji kasabaran jeung kateguhan sarta dina usaha ngawangun kasapakatan pikeun ngalaksanakeun kataatan. Kalayan ku dipaparin tanggung waler sareng disiplin anu sampurna, Ismail anu masih ngora ngawaler ku nyarios, *“Duh bapa! Mangga lakonan eta parentah nu satemenna didugikeun ka anjeun.”*

Jamaah shalat Idul Adha rahimakumullah

Anu ditepikeun ku Nabiyyullah Ismail dina éta carita téh mangrupa wujud kataatan anu syarat nilai, taat anu bener-bener ngahantarkeun jalma kana nilai-nilai disiplin, satemenna éta téh mangrupa taat anu sifatna diwangun dina dasar “taqwa” anu nanceb pageuh sarta nyumput dina diri hiji jalma, ku kituna lamun sumanget ieu anu salawasna dihadirkeun ku urang dina lalampahan ibadah qurban anu dipiéling unggal taun, mangka impian pikeun ngawangun Indonesia maju téh mangrupa kaniscayaan.

Jamaah Ma’asyiral muslimin para wargi anu dipaparin rahmat ku gusti Allah,

Kadua: Nilai Optimisme

Optimisme teh nyaéta hiji paraosan yén batur gaduh sudut pandang atanapi ningali hiji hal kalayan pikiran anu positif. Ku mibanda pola pikir ieu, lolobana jalma bakal neruskeun hirupna kalawan sumanget, sanajan maranéhna nyinghareupan rupa-rupa masalah.

Ismail *‘alaihissalam* mangrupa sosok teladan dina optimisme ieu, nalika disanghareupan ku ujian nu kawilang dahsyatna tinu maha kawasa, motivasi ti jero dirina mampu ngadorong, ngahudang sumanget jeung ngumpulkeun kakuatan anu agung, ngumpulkeun sakabeh tanaga pikeun nyumponan tugas, oge ngahontal cita-cita gedé, luhur tur mulya.

Anjeunna bungah ku eta parentah sabari ngadawuh “*satajidunii in-syaa-allahu minsh shaabiriin*” (In shaa Allah anjeun bakal mendakan abdi kalebet jalma-jalma anu sabar).

Nabiyyullah Isma’il yakin yén di payuneun parantos dijangjikeun kasuksésan anu hakiki dina wujud ganjaran anu ageung sareng jaminan surga-Na Gusti Allah *subhanahu wata’ala*, anu mana eta kasuksesan teh salaku buah “taqwa” sareng pangorbanan dina ngalaksanakeun kataatan anu sampurna.

Katilu: Nilai Dedikasi atawa Pangabdian

Jamaah shalat Idul Adha anu dimuliakeun ku gusti Allah

Kersana ngalaksanakeun hiji tugas kalayan tawakal, sumanget, tanpa karaguan, ilubiung sapinuhna dina ngaréngsékeun sakur pancén atanapi tugas pikeun ngahontal cita-cita anu luhung, moal bisa kahontal tanpa ikhtiar, kaikhlasan jeung totalitas palakuna.

Ikhlasna Nabiyyullah Ibrahim ‘*alaihissalam* ngorbankeun anak hiji-hijina pikeun kata’atan, sareng iklasna Nabiyyullah Isma’il ‘*alaihissalam* ngalaksanakeun tugas sareng paréntah ti bapana anu dipikanyaah pikeun kataatan anu sampurna cekap janten guru anu pangsaéna pikeun unggal manusa sapanjang zaman. Guru nu panghadéna dina kasabaran tur ka ikhlasan, guru nu panghadena dina “taqwa”.

Kukituna, *ma’asyiral muslimin*, tilu nilai dasar kaagamaan ieu jelas aya di kahirupan oge amal baktina kanjeng nabi Ibrahim sareng nabi Ismail ‘*alaihmassalam* anu janten pangéling-ngéling pikeun urang dina enjing ieu.

Tilu nilai ieu kudu leres-leres terpatri oge cumantel kana jiwa muslim-muslimah, upama hayang meunang darajat taqwa, hayang meunang kahadéan di dunya jeung di akhérat, sakumaha anu diajarkeun ku Al-Quran.

Tilu nilai ieu, nyaéta disiplin, optimis jeung sumanget dina upaya oge dedikasi atanapi kaikhlasan, mangrupa nilai-nilai kaagamaan anu

kacida dibutuhkeun ku sakur jalma, ogé masyarakat jeung bangsa anu hayang ngahontal cita-cita anu gedé.

اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ، وَلِلَّهِ الْحَمْدُ

Jamaah ma'asyiral muslimin wilujeng Shalat Idul Adha,

Dina pungkasan renungan khutbah Idul Adha enjing ieu, hayu urang tuturkeun laku lampah pangorbanan nabi Ibrahim sareng Nabi Ismail.

Sumangga urang nyegerkeun sareng ngahirupkeun sumanget pengorbanan, kalayan tilu nilai anu diébréhkeun di jerona, nyaéta disiplin, optimis sareng dedikasi dina unggal léngkah kahirupan urang pikeun ngahontal cita-cita anu ageung, boh dina lingkup individu, kelompok masarakat sareng di lingkungan bangsa sareng nagara.

Urang nanjeurkeun disiplin, nguatkeun optimisme, etos gawé jeung étos ilmu, oge salawasna urang ngutamakeun dedikasi anu prima pikeun ngejat katertinggalan urang sadaya dina ieu kahirupan, oge pikeun ngukir cita-cita ngawangun peradaban jeung masarakat baru tur modern di era global ieu.

Mudah-mudahan urang sadayana tiasa ngakontekstualisasikeun ajaran agama, khususna konsep dasar taqwa dina bidang kahirupan sosial sapopoe, dina bidang pengembangan keilmuan, dina kahirupan bermasyarakat, bangsa sareng nagara kanggo menuju masyarakat anyar sareng peradaban anyar anu dicita-citakeun ku urang sadaya, nyaeta hiji nagara anu disebut *baldatun thayyibatun wa rabbun ghafur*.

اللَّهُمَّ جَدِّدْ إِيمَانَنَا وَأَصْلِحْ حَالَنَا، وَطَهِّرْ قُلُوبَنَا وَزَكِّ نَفُوسَنَا.

Mugia Allah *subhanahu wata'ala* salawasna maparin pituduh sareng ningkatkeun kualitas iman urang, ningkatkeun kualitas hirup urang, ngabersihkeun hate sareng nyucikeun diri urang. Aamiin Yaa Rabbal 'aalamiin.

بَارَكَ اللَّهُ لِي وَلَكُمْ فِي الْقُرْآنِ الْعَظِيمِ، وَنَفَعَنِي وَإِيَّاكُمْ بِمَا فِيهِ مِنَ الْآيَاتِ وَالذِّكْرِ الْحَكِيمِ، وَتَقَبَّلْ مِنِّي وَمِنْكُمْ تِلَاوَتَهُ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ

KHUTBAH KADUA

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ، وَلَا عُدْوَانَ إِلَّا عَلَى الظَّالِمِينَ، وَنَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَلِيُّ الصَّالِحِينَ، وَنَشْهَدُ أَنَّ سَيِّدَنَا وَبَيَّنَّا مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ إِمَامُ الْأَنْبِيَاءِ وَالْمُرْسَلِينَ، وَأَفْضَلُ خَلْقِ اللَّهِ أَجْمَعِينَ، صَلَوَاتُ اللَّهِ وَسَلَامُهُ عَلَيْهِ، وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ وَالتَّابِعِينَ لَهُمْ بِإِحْسَانٍ إِلَى يَوْمِ الدِّينِ،

أَمَّا بَعْدُ: يَا أَيُّهَا الْحَاضِرُونَ، أُوصِيكُمْ وَإِيَّايَ بِتَقْوَى اللَّهِ فَقَدْ فَازَ الْمُتَّقُونَ.

قَالَ تَعَالَى: يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ، قَالَ تَعَالَى: {وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا،

وَقَالَ: وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَكْفُرْ عَنْهُ سَيِّئَاتِهِ وَيُعْظِمْ لَهُ أَجْرًا، ثُمَّ اغْلَمُوا فَإِنَّ اللَّهَ أَمَرَكُمْ بِالصَّلَاةِ وَالسَّلَامِ عَلَى رَسُولِهِ فَقَالَ: إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ، يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا.

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ، إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ. وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ، إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ.

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِلْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ، وَالْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ الْأَحْيَاءِ مِنْهُمْ وَالْأَمْوَاتِ، إِنَّكَ سَمِيعٌ قَرِيبٌ. رَبَّنَا هَبْ لَنَا مِنْ أَزْوَاجِنَا وَذُرِّيَّاتِنَا قُرَّةَ أَعْيُنٍ وَاجْعَلْنَا لِلْمُتَّقِينَ إِمَامًا.

اللَّهُمَّ أَرِنَا الْحَقَّ حَقًّا وَارْزُقْنَا اتِّبَاعَهُ، وَأَرِنَا الْبَاطِلَ بَاطِلًا وَارْزُقْنَا اجْتِنَابَهُ.

رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ.

عِبَادَ اللَّهِ، إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ وَإِيتَائِي ذِي الْقُرْبَى وَيَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَالْبُغْيِ يَعِظُكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ، فَادْكُرُوا اللَّهَ الْعَظِيمَ يَذْكُرْكُمْ وَاسْأَلُوهُ مِنْ فَضْلِهِ يُعْطِكُمْ وَلَذِكْرُ اللَّهِ أَكْبَرُ.